

nu er Ordfører — hvis Erklæring indeholder den Indrømmelse, at der fra Ministerens Side altid var fremkommet alle de Oplysninger, som Finansudvalget paa nogen Maade havde forlangt. — Jeg skal nu forlade det ærede Medlem og gaa over til den ærede Ordfører. Det var efter hans første Foredrag, jeg fandt mig foranlediget til at begjære Ordet, men siden den Tid have flere udtalt sig. Navnlig har den høitærede Minister udtalt sig meget udsærligt, og da Meget af det, jeg kunde have ønsket at bringe frem, nu er fremkommet fra hans Side saa klart og skarpt, som jeg kunde ønske det, skal jeg selvfølgelig ikke komme ind derpaa. Der er imidlertid en vis Betragtningssmaade, som kan siges at ligge ganske naturligt og eiendommelig for mig efter mit hele Standpunkt i denne Sag, og det er fra den, jeg vil gaa ud ved de Bemærkninger, jeg skal tillade mig at gjøre overfor den ærede Ordfører. Han gik ved sin Digtale af Forlaget under Nr. 59 langt tilbage og vidt omkring. Dette er nu ikke noget Nyt, thi i de 25 à 26 Aar, hvori jeg har hørt Forhandlingerne her i Salen, har det været en Eiendommelighed ved Forhandlingerne om Theatret, at de have været meget vidtfoevende. Det forekommer mig imidlertid, at den ærede Ordfører gik noget vel vidt og noget vel langt tilbage, naar man ser hen til, hvad det egentlig er, der foreligger. Den ærede Ordfører gik endog tilbage til Grundlovens Tilblivelse, og han, som saa let kan udtale sin Dom over Alt og over Alle, var heller ikke i Forlegenhed med at udtale sin Dom over den Tids Mænd. Han udtalte sig, som om han havde levet sammen med dem og derefter til Bunds havde dannet sig en klar, fylldig, bestemt og tillige haard Mening om dem. Det ærede Medlem indskrænkede sig ikke blot til saadanne enkelte Mænd, som han kaldte Protestanter — hvad den høitærede Minister allerede har besvaret — men han troede endog at kunne sige, at de Mænd, som overhoved den Gang samvirkede til Grundlovens Tilblivelse, i Grunden ikke vare saadanne Folk, som man har nutildags. De kunne maaske nok være gode for sig og havde maaske ogsaa nok deres Meninger den Gang, men saa meget var imidlertid vist, at, havde de den Gang haft de Meninger, de nu gjøre gjældende, maatte dette have været begrundet i en vis indskrænket Dommeffekt hos dem, hvad der da heller ikke var saa uberligt, da det jo var Folk, som, skjøndt de ganske vist den Gang vare fremtrædende, dog efter hans Mening stode paa et ringe Standpunkt i Sammenligning med de Folk, vi nu have. Jeg tror ikke det ærede Medlem er kaldet til at være Dommer over den Tids Folk og den Tids Ansættelser, dertil er han for ung, for ikke at sige noget Andet. Det er det Mindste, jeg tror, man kan sige om ham, og det synes da i alt Fald at være naturligt, at man gaar frem med lidt Bar-

somhed, naar man omtaler den Tids Anstregelser og Bestræbelser. Dersom han mener, at de Exempler, han anførte, skulde vise, hvor lidt den Tids Mænd vare i Stand til at opfatte Grundloven, idet de ikke havde kunnet indse, at Landstinget kun formelt var Folkethinget sideordnet, har han ganske vist for saa vidt Ret deri. Jeg tror ikke, at han derved skader disse Mænd; jeg tror netop, at han gjør deres Opfattelsesvorne Være, naar han siger, at de ikke opfattede Grundloven saaledes. Nei, ganske vist, de opfattede ikke Grundloven paa denne Maade; de opfattede ikke Landstingets Stilling i det Hele paa denne Maade; men naar det ærede Medlem har saa let ved at faae ud, at Folk gaa tilbage og forandre deres Meninger, er det, fordi han er saa venlig at gaa ud fra noget ganske Andet end det, der er Tilfældet. Dersom disse Mænd have haft den Forestilling og nu paa Grund af Forholdene maa gjøre den Anstæelse kraftig gjældende, at Danmarks Riges Forfatning hviler paa Lokammersystemet med to i alle Henseender ligeberettigede Kamre — det var deres Opfattelse den Gang, og det er deres Opfattelse nu — saa tror jeg ogsaa, at de ganske vel ville kunne forsvare deres Plads, og jeg mener, at den Tids Folk, som jeg for at tage en kronologisk Betegnelse vil kalde dem, der høre til Tiden forud for den ærede Ordførers Indtræden her i Thinget, kan man ikke feie bort paa en saadan Maade. Naar man ser hen til, hvad den Tids Folk bragte frem i de 15 Aar, der forløb under deres Ansættelse — de Handlinger de øvede og den Virkning, som deraf er flydt med Hensyn til den hele Befolkning — tror jeg ikke, at den nye Tids Folk, som jeg altsaa vil kalde dem, der ere opstaaede efter den ærede Ordførers Indtræden, behøve at homode sig saa overmaade stærkt eller at træde saa overmaade overlegent op. Dette er imidlertid et Spørgsmaal, der ligger temmelig langt borte fra den Sag, som egentlig foreligger til Forhandling. Der er et andet Punkt som ligger noget nærmere, om det end ganske vist ikke aldeles nødvendig hører med, men som jeg tror, at den ærede Ordfører ogsaa vil betragte som liggende for; det er nemlig Spørgsmaalet om Theatrets Eksistens i Almindelighed, om Nationaltheatrets Eksistens overhoved. Det er ganske sikkert, at dette Spørgsmaal meget ofte er dukket op i den forløbne Tid af 25 Aar; det er kommet frem ved en eller anden Leilighed af i og for sig mindre Betydning, hvor der var Tale om Noget, som vedrørte Theatret, og der er altsaa for saa vidt heller ikke noget Forunderligt i, at det ogsaa kommer frem nu. Naar dette Spørgsmaal da tidligere er kommet frem til en virkelig Forhandling, er det kommet frem som begrundet i de grundvæsentlige Modsatninger, der tidligere vare tilstede her imellem to Ansættelser — jeg vil ikke kalde det Partier, thi det passer ikke her —